

การวิเคราะห์พฤติกรรมทางการพูดในชั้นเรียน

A MACROSCOPIC ANALYSIS OF CLASSROOM
VERBAL BEHAVIOR



โดย

บัวบูชา ช่อตรง ค.ม., อ.บ.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2511

๖๖๒๘๖๖

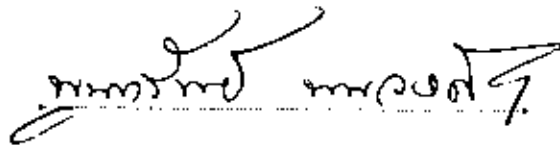
I 16008464

มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
ประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต.

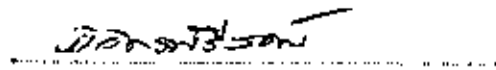


คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

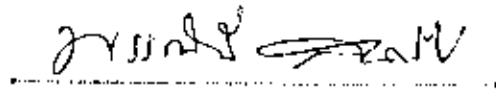
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์




ประธานกรรมการ



กรรมการ



กรรมการ



กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

:

ดร. วิจิตร ศรีสอาด

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน อาจารย์ ดร. พรรณี สาคริก และ อาจารย์ ไกรวิสิทธิ์ ตันติเมษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้กรุณาช่วยเป็นผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งนอกเหนือจากการให้คำปรึกษาหารือและช่วยแก้ไขอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงแล้ว ยังได้ช่วยจัดหาหนังสือและเอกสารต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากครูและนักเรียนโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย และ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.



บัวบูชา ชื่อตรง

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้สำหรับวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของครูกับนักเรียน โดยมุ่งหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
2. เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของครูกับนักเรียนโดยส่วนรวมและใบเสลี่ยงสาขาวิชา
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของครูกับนักเรียนระหว่างสาขาวิชาต่าง ๆ

วิธีวิจัย

แหล่งข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วยชั้นเรียนในระดั้ม มก. 1-5 จำนวน 12 ชั้นเรียน ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ละระดับชั้นมุ่งวิจัยเฉพาะในสาขาวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างครู 12 คน และนักเรียน 112 คน โดยให้เป็นตัวแทนของทั้งระดับชั้นและสาขาวิชา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวิเคราะห์ที่แปลและดัดแปลงมาจาก Summary of Categories for Interaction Analysis ของ Ned A. Flanders. ซึ่งสร้างขึ้นสำหรับบันทึกพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน ผู้วิจัยและเพื่อนร่วมงานอีก 1 คน ได้นำเครื่องมือนี้ไปใช้บันทึกพฤติกรรมทางวาจาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เป็นสุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ค่าความหาร้อยละและอัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรง และระหว่างการกระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมนักเรียน เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน.

สรุปผลการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีความเชื่อถือได้สูงพอสมควร
2. ลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของแต่ละสายวิชา และโดยส่วนรวมนั้น ส่วนใหญ่ครูเป็นฝ่ายแสดงพฤติกรรมทางวาจา และครูใช้การบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ๆ ครูใช้อธิพลทางตรงมากกว่าทางอ้อม และใช้การควบคุมพฤติกรรมนักเรียนมากกว่าการกระตุ้น
ส่วนการพูดของนักเรียนนั้น นักเรียนพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครูมากกว่าพูดขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่
3. ผลการเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน ปรากฏว่า
 - 3.1 สังคมศึกษา เป็นวิชาที่ครูแสดงพฤติกรรมทางวาจามากที่สุด แต่ก็ เป็นวิชาเดียวที่ครูใช้การกระตุ้นมากกว่าการควบคุมพฤติกรรมนักเรียน
 - 3.2 ภาษาไทย เป็นวิชาเดียวที่นักเรียนพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครูมากกว่าพูดขึ้นเอง ส่วนวิชาอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นวิชาที่นักเรียนพูดขึ้นเองมากกว่าที่จะพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครู.

ABSTRACT

Statement of the Problem

The purposes of this study were:

1. To develop an instrument capable of measuring classroom verbal interaction between teachers and students, focussing upon finding its reliability.
2. To identify the nature of classroom verbal behavior in each of the following subject fields: Thai Language, Social Studies, Mathematics and Science.
3. To compare the nature of classroom verbal behavior among these four subject fields.

Methods and Procedures

The subjects of this study were 12 classroom teachers and 112 secondary students of the Chulalongkorn University Demonstration School. They were selected to represent lower secondary classes in four subject fields: Thai Language, Social Studies, Mathematics and Science. The Instrument used was adapted from Flanders' Summary of Categories for Interaction Analysis specially constructed for recording classroom verbal behavior. Two observers were used to gather the necessary data. The data were then analyzed using such statistics as percentage and ratio.

Findings and Conclusions

1. The reliability of the instrument was considerably high ($r = 0.784, 0.871, \text{ and } 0.830$).
2. Teachers' talk dominated the classrooms of all subject fields included in the study. Lecturing, direct influence and control were typical classroom verbal behaviors.

Students' verbal behavior in these classes could be characterized as responding to the teachers rather than initiating the verbal interaction.

3. The comparative results were as follows:

- 3.1 Teachers' talk occurred most in the Social Studies classes. However, the Social Studies was the only subject that the teachers used motivation more than control.
- 3.2 Thai Language was the only subject that the students responded to their teachers' talk more than initiating the interaction.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
	ข้อสมมุติเบื้องต้น	2
	ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย	3
	ความสำคัญของปัญหา	4
	คำจำกัดความ	4
	ลำดับชั้นของการเสนอข้อมูล	7
2	ผลงานด้านการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	
	การเรียนรู้	9
	การสอน	14
	พฤติกรรมในชั้นเรียน	15
	อิทธิพลของครูในชั้นเรียน	15
	ประสิทธิภาพทางการสอน	17
	แบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของ Flanders	22
	งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	27
	สรุป	31
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	
	การดำเนินการวิจัย	32
	ประชากร	32
	การสุ่มตัวอย่าง	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	34

บทที่	หน้า
การเสนอข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
สรุป	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ความสัมพันธ์เชิงความเชื่อถือไคของเครื่องมือ	38
พฤติกรรมทางวจาในชั้นเรียนโดยส่วนรวม	39
พฤติกรรมทางวจาในชั้นเรียนของแต่ละวิชา	42
ภาษาไทย	42
สังคมศึกษา	46
คณิตศาสตร์	50
วิทยาศาสตร์	54
การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางวจาในชั้นเรียนระหว่างสายวิชา	58
สรุป	61
5 สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมาย	62
วิธีดำเนินการวิจัย	62
สรุปผลการวิจัย	64
อภิปราย	67
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	75

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครูและนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ	32
2 จำนวนนักเรียนที่เป็นผู้สมัครอย่างแยกตามระดับชั้น	33
3 คำสัมภาษณ์ที่แสดงความเชื่อถือได้ของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของครูกับนักเรียน	38
4 ตารางมิติแสดงจำนวนความถี่และร้อยละของพฤติกรรมทางวาจาในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยส่วนรวม	39
5 ตารางมิติแสดงลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในสายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา - คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยสรุป	40
6 พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนในสายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ - และวิทยาศาสตร์ โดยส่วนรวม	41
7 อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับอิทธิพลทางตรงและการกระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมโดยส่วนรวม	41
8 ตารางมิติแสดงจำนวนพฤติกรรมทางวาจาในวิชาภาษาไทย	43
9 ตารางมิติแสดงลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในวิชาภาษาไทยโดยสรุป	44
10 พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของวิชาภาษาไทย	45
11 อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรงและการกระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมของวิชาภาษาไทย	45
12 ตารางมิติแสดงจำนวนพฤติกรรมทางวาจาในวิชาสังคมศึกษา	47
13 ตารางมิติแสดงลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในวิชาสังคมศึกษา	48
14 พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของวิชาสังคมศึกษา	49
15 อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรงและการกระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมในวิชาสังคมศึกษา	49
16 จำนวนพฤติกรรมในวิชาคณิตศาสตร์	51
17 ตารางมิติแสดงลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในวิชาคณิตศาสตร์โดยสรุป	52
18 พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของวิชาคณิตศาสตร์	53

ตารางที่ ๑

หน้า

19	อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรงและการ กระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมของวิชาคณิตศาสตร์	53
20	ตารางมิติแสดงจำนวนพฤติกรรมทางวาจาในวิชาวิทยาศาสตร์	55
21	ตารางมิติแสดงลักษณะพฤติกรรมทางวาจาในวิชาคณิตศาสตร์	56
22	พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของวิชาวิทยาศาสตร์	57
23	อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรงและการ กระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมของวิชาวิทยาศาสตร์	57
24	การ เปรียบเทียบพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนในระหว่างสายวิชา	58
25	การ เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับทางตรงและการ กระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรมนักเรียนในระหว่างสายวิชา	59
26	สรุปผลการวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน	67

